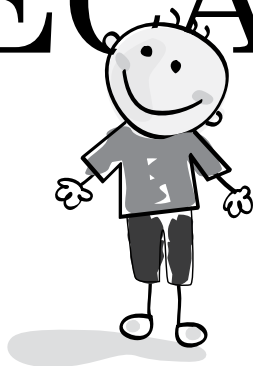

IJAN GRANT

Kako
VASPITATI
SJAJNE
DEČAKE

Prevela Branislava Vajagić

alnari
PUBLISHING

Beograd, 2009.

Sadržaj

Predgovor	9
Uvod: Vaspitanje dečaka je bolje nego popravljanje muškaraca	11
1. Okruženje za dečake u XXI veku	13
2. Stvarne razlike – stvarni dečaci	24
3. Značaj očeva	31
4. Vrednost majki	55
5. Kako samostalno vaspitati dečake	79
6. Predškolske godine – muškarci kakvi će vaši dečaci postati	85
7. Prelazne godine – prilika za vas	111
8. Tinejdžeri – vaspitavanje dečaka u adolescenciji	151
9. Kako savladati sposobnosti, pouzdanje i inicijativu	188
10. Dečaci i maske – kako razgovarati sa pravim dečacima	197
11. Dečaci i duhovnost, tradicija i prekretnice	202
12. Dvanaest stvari koje želim da moji dečaci znaju	215

Posveta

Ovu knjigu posvećujem trojici dečaka koji su odrasli u sjajne muškarce – Endruu Grantu, Džonatanu Grantu i Krejgu Hejlmanu, koje mi je čast da sada zovem prijateljima, petorici unučića koji su me naučili mnogo toga i koji će, ja to znam, izrasti u sjajne muškarce – Džošu, Samjuelu, Džontiju, Noi i Kristofu.

Želeo bih da se zahvalim svim muškarcima koji su tokom godina odvajali vreme da me poduče, kao i za lekcije koje su mi preneli. Takođe bih želeo da se zahvalim Džonu Kauenu, mom kolegi i prijatelju, čije se pisanje na različite načine razlilo u ovoj knjizi.

Konačno, ogromno hvala mojoj dragocenoj Meri, koja je toliko doprinela ovoj knjizi, time što je bila sjajna majka našim sinovima. Čovek ne bi mogao da poželi boljeg saputnika i nežnijeg savetnika. Ti si fantastična žena!

Predgovor

Ijan Grant ima istinski dar da dođe do srži briga i izazova svih roditelja dok proživljavaju zadovoljstva, uzbuđenje, kao i čuda i brige roditeljstva u novom milenijumu. On gaji duboko i usrdno razumevanje ljudskog stanja.

„Kako (uspešno) vaspitati dečake“ je predivno „uputstvo“ za uspešno vođenje, treniranje, laskanje, disciplinovanje, voljenje, ohrabrivanje i inspirisanje dečaka, od rođenja pa dalje, sve do tinejdžerskih godina. Njena materija je oštroumna i izazovna i biće nagrada svim roditeljima koji je pročitaju.

Iako čvrsto naglašava važnost i majke i oca u ulozi roditelja, i ističe različite i suštinske doprinose koje oboje imaju u životu dečaka, Ijan pruža posebne savete i podstreke za ulogu oca. „Očevi nisu muške majke, oni imaju svoj, poseban roditeljski stil“, kaže Ijan. „Svatom dečaku potreban je muškarac u životu kako bi imao odakle da preuzme program kako da bude muškarac.“ „Ti imaš ono što je potrebno, drugar!“

Format knjige predstavlja logične teme koje se provlače kroz svako poglavlje, koji kulminiraju u 12 osnovnih saveta za roditelje, da znaju da će njihovi sinovi biti uspešni, pozitivni i zadovoljni muškarci. Savet je dat na osnovu Ijanovog životnog iskustva sa mladim ljudima i porodičnim životom, njegovog bogatog opusa pročitanih knjiga cenjenih proučavalaca roditeljstva, i njegovom iskustvu

u podizanju svoje ćerke i dva sina. Knjiga na inspirativan i veseo način pruža uputstva, savete, mišljenja, humor, anegdote i praktična rešenja. Knjiga ne brani, niti sudi, već je vesela i ohrabrujuća.

„Kako (uspešno) vaspitati dečake“ je knjiga „za sva vremena“ – svaki roditelj, svaka porodica, bez obzira na godine, stanje ili uslove, ko god da su oni, uvideće da je ova knjiga odlično štivo. To je obrazovna knjiga koja ne trivijalizuje probleme sa kojima se roditelji sreću, ali pokazuje duboko razumevanje za poseban odnos između roditelja i dečaka koji odrastaju. Ovaj odnos i razvoj snažnih, ujedinenih, brižnih porodica, sigurno je jedan od najznačajnijih, ako ne i najvažniji izazov, sa kojim se nacija susreće u godinama koje su pred nama.

Knjiga Ijana Granta daje autentične odgovore za ovaj bitan izazov i dodaje još jedno poglavlje u svom životnom doprinosu dobrostanju mladih ljudi i porodica na Novom Zelandu.

Bila je privilegija dobiti poziv za pisanje predgovora za ovako važnu knjigu.

– D. J. Grejem

Nekadašnji direktor osnovne škole u Oklandu
Nekadašnji kancelar univerziteta u Oklandu
Predsednik unije Ragbi fudbala, Novi Zeland
Predsednik *Parents Inc*, Novi Zeland

Uvod

Vaspitavanje dečaka je bolje nego popravljanje muškaraca

Ubeđen sam da ova generacija dečaka, kao i generacija pre njih, ima sve razloge da izraste u mlade ljude koji čovečanstvu daju dobro ime. Ipak, postoje neki posebni izazovi za dečake koji danas odrastaju, jedinstveni za naše tehnološko i individualističko društvo XXI veka.

Svestan sam da na tržištu već ima mnogo knjiga koje se bave problemima uspeha i neuspeha dečaka i koje pružaju korisna istraživanja. Ipak, ova mala knjiga je drugačijeg tipa.

Svoje radne dane provodim na seminarima, radnim roditeljskim grupama, gostujući na radio-stanicama i pišući za časopise, pružajući roditeljima uvide i ideje za svakodnevne interakcije koje se dešavaju u njihovim kućama. Radim na tome da pružim roditeljima „važne savete“ koji su praktični i koji funkcionišu u stvarnom životu. Upravo je ta prijateljska informacija ono što nudim u ovoj knjizi, sa nadom da će neke od ovih ideja nešto značiti i postati vredna „uputstva“ u vaspitavanju vaših sinova.

Našem svetu su, bez sumnje, potrebni muškarci koji imaju zdrav i autentičan pogled na svoju muževnost, snagu, hrabrost i zaštitu, a ipak sposobni da žive emotivan život koji hrani njihovu unutrašnju

ličnost. Empatija i altruizam lični su kvaliteti koji se od najranijih vremena društvenog razvoja smatraju za kamen temeljac savesti i karaktera. Ovi atributi vredan su cilj za vaše sinove.

Kao i kod bilo koje druge generacije dečaka, budućnost naših sinova u velikom stepenu nalazi se u rukama njihovih roditelja. Kao mentori i hranitelji, mi imamo veliku privilegiju da budemo „veliki ljudi“ koji postavljaju granice, koji stvaraju pozitivnu atmosferu i pokazuju brižnu posvećenost.

Svaki naš sin je dar; njihova ličnost i DNK jedinstveni su za svakog od njih. Kada se osamimo i proučavamo naše male sinove, kao što astronom proučava zvezde, onda možemo da prihvatimo osobu za koju je svaki od njih rođen da bude, a zatim i da ga usmerimo ka njegovoj snazi.

Neće svi dečaci biti pokrenuti testosteronom, okrenuti telesnom, ludi za sportom i mačo tipovi, ali postoji velika verovatnoća da će vaš sin biti negde u okviru „telesnog“, što je izazov za većinu majki i stavlja očeve na probu.

Tokom godina u kojima smo videli više od 150.000 roditelja da prisustvuju našim programima, bio sam ohrabren činjenicom koliko mnogo njih je prihvatilo koncept roditelja-trenera i identifikovalo se sa ulogom trenera svoje dece, kako bi uspela u igri života.

Nadam se da ćete vi, kao roditelj, shvatiti da ste *vi* graditelj života vašeg dečaka. Svi drugi su više nalik na izvođače radova na vašem putu roditeljstva.

Kakva investicija! Dok posmatrate kako vaš dečak razvija one kvalitete koje Majkl Gurijan u svojoj knjizi *Dobar sin* naziva „prvim merama muškarca“ – saosećanje, samodisciplina, pristojnost, dostojanstvo i empatija – znaćete da ste doprineli ne samo životu jednog dečaka, već čitave zajednice i budućnosti.

Želim vam sve najbolje na vašem putu.

Ijan Grant

Poglavlje 1.

Okruženje za dečake u XXI veku

*Dečak je mudrost sa žvakom u kosi... nada
za budućnost sa žabom u džepu.*

— Anon

Upravo sam se vratio, posle nekoliko divnih nedelja, iz posete mojoj odrasloj deci i pet posebnih unučića, na dva kontinenta. Da budem potpuno iskren, pomalo sam iscrpljen, ali se osećam zaista dobro. Igrao sam grube igre, popravljao igračke, promenio zilion baterija, šetao (ili bolje reći trčao) pored minijaturnih biciklista koji uče da voze, šutirao lopte, vukao decu na čebadima po uglačanim podovima i ispričao sve svoje omiljene priče za uspavlivanje po nekoliko puta (i onda opet iznova) na poseban zahtev.

U ponovnom povezivanju sa ovim malim dečacima, eksperimentisao sam sa nekim deda-unuk „muškim povezivanjem“. Naoružan, kao što sam bio, sa možda malo više perspektive, vremena i znanja o prirodi dečaka nego kada sam ja bio otac, bio sam svestan kako da prenesem neke od određenih „dečačkih poruka“ koje su veoma važne za osećaj identiteta svakog malog dečaka.

Potrudio sam se da, upleten u igre koje smo igrali, uvek postoji ključna poruka koju svaki muškarac želi da čuje: „Imaš ono što je potrebno, drugar.“

Bez obzira na to da li je to bilo „baci pet“ na početku igre, ili de-dini „podignuti palčevi“ šifra odobravanja (posebno kada neki od njih počne da gubi), ili kratak razgovor sa strane da znaju da sam razumeo, svesno sam gradio te osnovne poruke u sve moje interak-cije. Bilo je prosto neverovatno koliko brzo je dečak vraćao svoju staloženost, kada je bio podržavan na ovaj način.

Ubeđen sam u to da, ukoliko želimo da ovoj generaciji dečaka povratimo osećaj identiteta i misije, moramo da ih vaspitavamo imajući određene stvari na umu. Ne možemo da vratimo vreme i da nostalgично ponovo vratimo običaje iz prošlosti. Moramo da radimo na onom što možemo pozitivno da prihvatimo u kulturi naših sinova, i da ih zaštitimo od nasilnog i pohotnog. Moramo da im pozajmimo naše oči i našu perspektivu, da im damo granice, sve dok oni sami ne nauče da budu mudri i moralno snažni.

Iako su mnogi aspekti našeg modernog sveta drugačiji od onih u prošlosti, neke stvari se nikad ne menjaju. Jedna od njih je da de-čake treba vaspitavati drugačije od devojčica. Naravno, ne govorim o osnovama, kao što su naša očekivanja vezana za njihov karakter i ponašanje. Ono što mislim jeste da će, zbog njihovog posebnog hormonalnog pokretanja i povezivanja, postojati izazovi s kojima se dečaci sreću, a koji su drugačiji od onih sa kojima se sreću devoj-čice. Ove biološki programirane razlike danas su temeljno istražene i uveravaju nas da ono što su roditelji dečaka primetili i zaključili tokom godina, o dečaćkim fizićkim i manje verbalnim tendenci-jama, jeste stvarno i bazirano je na psihologiji.

Majkl Gurijan, autor knjige „Ćudo dečaka“ i „Dobar sin“, objaš-njava kako je muška amigdala, primarni centar mozga za agresiju, veća od one kod žena i stvara više aktivne agresije kod muškaraca. On kaže da „kada se primeni ova činjenica na muške hormone i kulturni život, pronalazimo dublje i osnovno rešenje zašto dečaci, više nego devojčice, stupaju u moralno „rizićno“ ponašanje – više agresivno ili nasilno ponašanje. Na primer, dečak će pre nego de-vojčica da udari, da opsuje ili da se nadmeće na neki drugi način

ili bude ispred nekog, u smislu povezivanja s drugima. Ipak, važno je zapamtiti da agresija i nasilje nisu ista stvar.“

Prirodna impulsivnost koju dečaci pokazuju takođe ima osnovu u njihovoj biologiji. Niski nivoi serotonina, hemikalije koja umiruje, u mozgu dečaka, znače da on ima manje kontrole nad impulsima od devojčice. To znači da dečaku treba da se pruže jasne moralne granice i čvrsta disciplina, kao i da mu se pomogne da živi sa tom prirodnom tendencijom, tako što će shvatiti da njegove akcije imaju posledice. To može da znači da ćemo morati da budemo veoma strpljivi i da ćemo morati da pokažemo upornost i nepopustljivost dok on stiče samokontrolu i zrelost koja mu je potrebna. Ipak, hteo bih da kažem odmah na početku da su te impulsivne i živahne tendencije, koje su vama kao roditeljima često izazov kod beba dečaka, na kraju ono na šta ste ponosni kod svojih odraslih sinova. Muškarci koji se spuštaju na strmoj litici kako bi spasili žrtve nesreće i dobri muškarci koji doprinose narednim generacijama tako što će postati lekari, graditi puteve, podučavati ili biti sportski treneri, biće u izvesnoj meri rezultat vaše nege i vaspitanja. Ali, njihova biologija biće materijal s kojim ćete raditi.

Ove „dečačke tendencije“ ka impulsivnosti, strasti i zaštiti, pretrpele su zakucavanje u poslednjih nekoliko decenija od feminističke klime koja je mnoge muškarce, zajedno sa njihovim sinovima, ostavila da se koprcaju u potrazi sa identitetom i ulogom u postfeminističkoj, seksualizovanoj kulturi.

Doris Lesing, poznata književnica i feministkinja, nedavno je primetila kako ovo radikalno posmatranje šteti mladim dečacima: „Bila sam u odeljenju devetogodišnjih i desetogodišnjih dečaka i devojčica, a ta mlada žena je pričala deci kako razlog za ratove leži u urođenoj nasilnoj prirodi muškaraca. Mogli ste da vidite male devojčice, pune zadovoljstva i arogancije, dok su mali dečaci sedeli skrupčani, izvinjavajući se za svoje postojanje, misleći da će upravo takav biti šablon njihovih života.“ Moramo pružiti našim dečacima identitet na koji mogu da budu ponosni, kao i cenjenu ulogu u svetu.

Biti roditelj dečacima predstavljaće izazov za našu snalažljivost. Oni će nas učiti stvarima koje možda nikada ne bismo saznali i istraživaće svet na svoj dečaćki način. No ipak, kada je dečak shvaćen i kada mu je pružena emotivna podrška, videćete najbolje kvalitete muževnosti kako se pojavljuju – i budite ponosni da nazovete ovog lojalnog, strastvenog, stoičkog, vrednog, osećajnog, neustrašivog i snažnog čoveka svojim sinom.

Nedavni incident ilustrovao mi je kako je fizičko izražavanje igre podjednako i neophodno, ali je i uživanje za dečake. Odveo sam moja dva unuka na igralište na Palm Biču na ostrvu Vaiheke. Kada smo stigli, četiri dečaka igrala su se *barbadora*. To je takmičarska, gruba igra, u kojoj je potrebno da trčite unaokolo i ne dozvolite da vas obore oni koji su u centru.

Dok smo gledali kako se deca igraju, ćaskao sam sa ženom za koju sam pretpostavio da je majka svih ovih dečaka. Kada sam je pitao za njene sinove, odgovorila je: „Oh ne, ja sam majka samo jednog od njih.“ Zatim je nastavila da mi priča kako je njena porodica došla ovde na odmor iz Švedske, i kako je pre nekoliko dana došla u park sa sinom, koji je ubrzo stekao prijatelje i uključio se u igru sa ovdašnjim dečacima. Rekla je: „To je bila velika promena za mog sina. Otkazali smo deo našeg putovanja kako bismo ostali ovde nekoliko dana duže, jer je on sada potpuno drugačiji dečak. Vidite, u Švedskoj dečaci ne igraju grube igre, takmičarske igre poput ove.“

Možda mislimo da štiteći naše dečake od grubosti, možemo da izbegnemo nasilje u budućnosti. Ipak, mnogi stručnjaci veruju da je upravo obrnuto: dečaci kojima nije dozvoljeno da uživaju u bezazlenim grubim igrama u detinjstvu, u stvari postaju nasilni na drugi način.

Koristeći ono što znamo o snovima dečaka, možemo da razumemo one stvari koje ih motivišu. Kao što Džon Eldridž objašnjava u svojoj bestseler knjizi *Divlji u srcu*, možemo na odgovarajući način da odgovorimo na najdublje želje dečaka. U srcu svakog malog dečaka je čežnja da se sa nekim izjednači; da bude hrabar i snažan.

On žudi za bitkom u kojoj će pobediti, avanturom koju će živeti i heroinom koju će da spasi.

Zato se moji mali unuci, zajedno sa svim malim dečacima, oblače u kostime Betmena, Supermena, Baza Lajtjira ili Neverovatnića – jer oni znaju „da su u gradu zloće“ i da neko treba da ih „zaustavi“. Zaštitnik i branilac u malom dečaku želi da bude uveren da je on „sposoban da to uradi“. Ova deca neće odrasti u nasilne ljude. Verovatnije je da će, ako su vođeni saosećanjem i mudrošću, odrasti u hirurge koji rade mnogo sati kako bi spasili živote, ili vatrogasce koji jure u zapaljene zgrade da spasu ljude.

Da, dečaci će biti podložni tome da postanu okrutni, ako tolerišemo nasilje u našim domovima, ili ne uspemo da primetimo maltretiranje ili bezrazložno nasilne video igre, ali ne smemo da pomešamo ovaj tip nasilja sa malim dečacima koji se igraju u dvorištu sa svojeručno napravljenim mačevima i ostalim rekvizitima koji idu sa lažnim bitkama. Još mnogo pre vremena Robina Huda, „dobrice“ koje su pobeđivale „zloće“ dopuštale su dečacima da prožive svoje fantazije detinjstva da zaštite svoj dom od lošeg i zla.

VAŽAN SAVET

TRI NEOPHODNA DARA KOJE RODITELJI MOGU DA PRUŽE DEČACIMA KAKO BI IM POMOGLI DA USPEJU U DANAŠNJEM SVETU KOJI JE POD VELIKIM PRITISKOM

Sigurnost

- Dečak će se osećati sigurno kada zna da je cenjeni deo porodičnog tima.
- Dajte mu zadatke, pohvalite njegove prekretnice i njegove korake ka uspehu, tako da zna da je cenjen zbog svojih doprinosa.

Potreban mu je osećaj za sopstvenu vrednost

- Samopoštovanje dolazi od osećaja napredovanja.
- Kada vaš sin zna da je sposoban da samostalno napravi prave izbore, umesto da samo radi po instrukcijama, osećaj sopstvene vrednosti doći će iznutra.
- Ponudite poruke koje potvrđuju ljubav, poput: „Volim kada misliš svojom glavom“ ili: „U redu je da pogrešiš – tako učimo.“

Pružite svom sinu dar individualnosti i izbora.

- Tražite njegovo mišljenje i cenite ga. Slušajte i preispitujte, kao odrasla osoba. Kada mu je teško, ponudite mu vašu perspektivu „odrasle osobe“.

Ipak, ono što je novo za ovu generaciju, što moja porodica trenutno doživljava, jeste globalizacija, gde porodice ponekad žive na različitim kontinentima, kao i korak modernog života koji se stalno ubrzava, vođen tehnologijom. Toliko toga se promenilo od našeg detinjstva, kao da je neko pritisnuo dugme za „ubrzano premotavanje unapred“ i zbog toga moramo da budemo vrlo „namazani“ kad vaspitavamo naše dečake.

Zbog brzine promena koje je svet osetio u proteklih nekoliko decenija, mnogi stručnjaci slažu se da je ponekad vrlo teško pronaći talasnu dužinu za komunikaciju sa našom decom, koja su možda veštija u programiranju nego u postavljanju šatora. Doktor nauka Robert D. Strom, profesor edukativne psihologije, porodičnih izvora i ljudskog razvoja na Univerzitetu u Arizoni, došao je do saznanja da postoji „generacijski jaz“ koji se stalno širi, između mladih a posebno između mladih i starijih.

„Kada su stariji ljudi današnjice bili deca“, objašnjava Strom, „svet se sporije menjao. Zato je tada otac mogao s punim pravom

da kaže svom sinu: 'Da ti kažem ja nešto o životu i šta možeš da očekuješ. Vidi, kad sam ja bio u tvojim godinama...' Zbog sporijih promena u svetu, deca su mogla da vide svoju budućnost posmatrajući svakodnevne aktivnosti svojih roditelja i baba i deda.“

Ali nešto se desilo kada je upotreba tehnologije u društvu počela da se ubrzava. Procenat društvenih promena se takođe uvećao. Zbog toga, prema Stromu, „Uzastopne generacije baba i deda, roditelja i dece imaju sve manje zajedničkog.“

Deca danas imaju iskustva koja nisu bila čak ni deo vaspitanja njihovih roditelja. „I zato“, kaže Strom, „tradicionalni komentar za decu – Previše si mlad da bi razumeo – sada je obrnut. Danas postoje neke stvari za koje su odrasli 'i suviše stari' da bi ih znali, a prisećanje sopstvenog detinjstva kao osnove za pružanje saveta postalo je manje uverljivo.“

Ipak, i pored svih ovih promena i pritiska, želim da uverim roditelje da je njihov posao i dalje veoma značajan i nezamenljiv. Mi u našim rukama posedujemo verodostojne alatke da lansiramo u svet brižne, odgovorne mlade muškarce – muškarce koji doprinose, a ne samo uzimaju; muškarce koji će braniti slabije, koji će graditi timove, koji će obezbediti za svoje voljene i pokazati moralno vođstvo. Ima mnogo više smisla stvarati dečake nego popravljati muškarce. U suštini imamo samo jednu priliku za to – zato radimo najbolje što možemo.

U stvari, ako ne uložite određeni trud u razvoj svog deteta dok je malo, onda ćete to morati da uradite kasnije. Kada sam odvajao vreme da vaspitam i pratim razvoj svog malog sina, često sam se šalio sa svojom ženom da će nam taj trud uštedeti mnogo vremena u budućnosti za posete zatvoru!

Ipak, ozbiljno istraživanje pokazuje da do sedme godine buduće nasilje i kriminalno ponašanje kod dečaka može često da se predvidi. Tako da, ako dečak pokazuje znake maltretiranja, okrutnosti prema drugoj deci ili životinjama, ili ekstremni bes, veoma je mudro da mu roditelji posvete posebnu pažnju. To znači da mu se

pruži kvalitetno vreme, da se ponovo utvrde snažne veze sa muškom figurom, ako je moguće, kao i da mu se stavi do znanja da je vredno ljudsko biće. Postavljanje čvrstih granica, pružanje taktika kako da savlada svoje emocije, kao i ukazivanje na posledice za počinjene prekršaje, koje su logične i razumne, sve će to biti važno za povratak na pravi put.

Ne smemo se zadovoljiti manjim i moramo da očekujemo dobre stvari od naših dečaka. Neka vaš sin zna da je on bolja osoba nego što to njegovo trenutno ponašanje pokazuje tako što ćete ga učiti kako da postane zrela odrasla osoba, kakva vi sanjate da će postati.

Nedavno sam pročitao knjigu o sinovima bogatih roditelja koji su, usred privilegija, odrasli u divne, brižne odrasle osobe koje doprinose društvu. Svi roditelji koji su intervjuisani, bez izuzetka, rekli su da su od prvog dana (mnogi čak i pre nego što su im se deca rodila) odlučili da odvoje vreme i ulože trud kako bi se koncentrisali na karakter njihovih dečaka; da ih nauče empatiji, obziru, brizi za druge i etici da velikodušno daju drugima, zahvaljujući svojim sopstvenim okolnostima.

Vodili su ih da rade u javnim kuhinjama za siromašne, učili ih da volontiraju i budu mentori mlađim dečacima. Bilo bi pravedno reći da je princeza Dajana pružila model za neke od ovih aktivnosti, na jedan veoma snažan način, sa svoja dva dečaka dok su oni odrastali.

Ovi roditelji su se ustremili na suštinsku istinu. Naše porodice treba da predstavljaju nešto. Kada se naši dečaci rode, oni treba da se pridruže porodici koja već ima svoju misiju ili pravac u životu. Moderne zapadne porodice i suviše često vide decu kao svoj kraj i preorijentišu sve oko ove male osobe. Ipak, prava sigurnost za dete je da se pridruži porodici koja već zna šta predstavlja i koja ima svrhu i viziju.

Svakom dečaku potreban je osećaj misije i pripadanja, a altruizam i velikodušnost vaše porodice ugradiće se u taj prirodni osećaj.